

Cirkevné listy č. 3 – 2013 – z obsahu

Editoriál

Ondrej Prostredník

„Čo vám hovorím potme, hovorte na svetle, a čo šepky, rozhlasujte zo striech“ (Mt 10,27). Takýto pokyn dal Pán Ježiš učeníkom, keď ich vyslal po prvýkrát zvestovať evanjelium. To, čo Kristus priniesol, sa má stať verejnou vecou. S využitím dostupných prostriedkov má preniknúť celý priestor, v ktorom sa ľudia pohybujú. Ono hovorenie na svetle a rozhlasovanie zo striech je vlastne poukaz na prvú mediálnu prácu apoštolov.

Odvtedy sa možnosti médií radikálne zmenili. Naša generácia je svedkom rýchleho rozvoja elektronických médií. Nové komunikačné možnosti napredujú takým tempom, že starší ľudia sa v nich prestávajú orientovať a uniká im množstvo obsahu prenášaného práve týmto spôsobom. Popri schopnosti čítať a písať hovoríme stále častejšie aj o mediálnej gramotnosti. Ide o schopnosť vybrať si zo širokej mediálnej ponuky to potrebné a o schopnosť porozumieť novým špecifickým žánrom, ktoré používajú určité druhy médií.

xxxxxxxxxxxxx

Homília

Pavol, vzor komunikácie evanjelia (Sk 17, 17)

Slavomír Slávik

„Dokiaľ ich Pavel vyčkával v Aténach, rozhorľoval sa v ňom jeho duch vídiac, že je mesto oddané modloslužbe.“

Keď sa pozerám na apoštola Pavla na Areopágu, vidím vzor múdreho, evanjeliom zmeneného človeka, v ktorom evanjelium tak silno pôsobí, že nemôže zostať ticho. Reč, ktorú ľuďom vtedy v Aténach povedal, je pravdepodobne najlepším novozmluvným záznamom prístupu kresťanského evanjelistu k pohanskej pluralistickej kultúre. Mnoho súčasných apologetov práve túto jeho reč analyzuje a používa ako model pre oslovenie súčasného človeka. V tejto krátkej homílii prinášam zopár postrehov, ktoré vo mne v poslednej dobe v súvislosti s Pavlom a jeho rečou na Areopágu rezonujú najviac:

1. Pavol horlí za evanjelium. Jeho duch sa v ňom rozhorľuje. Má v sebe taký zápal o Božie veci, že keď chodí Aténami a vidí ako je mesto oddané modloslužbe nedokáže mlčať. Nedokáže si povedať, teraz vypnem a počkám, kým za mnou prídu bratia, ktorých čakám. Teraz nie som v službe, zrelaxujem a naberiem nové myšlienky. Nezostáva ani hundrajúcim a kritizujúcim služobníkom so správnymi názormi, ale svoje dojmy a myšlienky aktívne používa ako podklad pre komunikáciu evanjelia. Ide a vyjadruje svoj nepokoj a záujem, lebo je spôsobený Božím konaním v ňom.

xxxxxxxxxxxxx

Rozhovor

„Cirkevné médiá sú v tom dobrom slova zmysle konzervatívne“

Rozhovor s Jánom Sandom, vedeckým pracovníkom Katedry žurnalistiky Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave

Aká bola Vaša cesta k žurnalistickej práci?

V súčasnosti pôsobím ako emeritný docent vo vedeckom výskume na Katedre žurnalistiky Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v

Bratislave. Mojou špecializáciou je rozhlasová žurnalistika. Tej som sa venoval aj v dizertačnej práci, ktorej som spracoval vznik a vývoj rozhlasového spravodajstva. Ďalšia prax a pôsobenie sa už odvíjalo od tejto témy. Na katedru som prišiel v rok 1972. V roku 1975 sa bývalá katedra novinárstva rozdelila na tri katedry. Začal som pôsobiť na novovzniknutej katedre rozhlasovej a televíznej žurnalistiky. Vtedy vznikla aj katedra teórie a dejín žurnalistiky a katedra periodickej tlače a agentúrneho spravodajstva. Budovali sme na histórii katedry novinárstva a osvety, ktorá vznikla v roku 1952. Hovoríme teda o období pred zmenou v roku 1989. Ale my sme boli dosť dlho v tieni tých „veľkých“, teda fakulty v Prahe a to nám umožnilo, že sme nikdy nemuseli robiť politickú „nadprácu“. V Prahe mali blízko Ústredný výbor Komunistickej strany a ďalšie inštitúcie.

xxxxxxxxxxxxx

Reflexia

Odkiaľ a kam kráčame?

Fedor Bartko

Elektronické médiá vo svete zaznamenali prudký rozvoj a vývoj najmä v druhej polovici dvadsiateho storočia. Do istej miery to platí i pre Slovensko, ak pritom máme na mysli rozhlas a televíziu. Ich využiteľnosť pre cirkevnú prácu v prípade rozhlasu bola však možná len od roku 1926 do roku 1948 a televízia (1956), ktorej začiatok vysielania datujeme do obdobia cirkvi nežičlivých 50-tych rokov - „vďaka“ obdobiu existencie totalitného režimu, bola zameraná, využívaná a zneužívaná na ateistickú propagandu a proticirkevnú prácu. V období do roku 1989 vzniklo na jej pôde a vysielali sa stovky takto zameraných programov, ktoré sa objavovali nielen v spravodajstve, ale tiež v oblasti publicistickej, dokumentárnej, dramatickej a dokonca i animovanej televíznej a filmovej tvorbe. Proste ideológia bola všadeprítomná. Pamätám si, že dokonca pri dabingu zahraničných dokumentárnych filmov sa z nich vystrihávali zábery – pohľady na krajinu s malými misionárskymi kostolíkmi v pozadí, kdesi na Fidži a z jedného 30-minútového vtedy západonemeckého filmu o Grécku. Po takýchto zásahoch zostala sotva 6-minútová „pohľadnica“.

xxxxxxxxxxxxx

Reflexia

Médiá ako priestor pre slovo Božie

Dagmar Mozolová

Pamätám si, ako som po výrobe záznamu jednej diskusnej relácie odchádzala z budovy Slovenskej televízie s Violkou Fronkovou, vtedajšou riaditeľkou Slovenského evanjelizačného strediska pre masmédiá a Borisom Mišinom, dnes seniorom Bratislavského seniorátu. Mohlo to byť v roku 1997. Obaja hovorili o tom, aké je pre nich neuveriteľné a úžasné, že vznikol priestor pre Božie slovo a prezentovanie činnosti cirkvi v tejto verejnoprávnej inštitúcii. Tento priestor je tu stále, aj 22 rokov po zmene režimu. Keď porovnáam objem výroby v 90. rokoch a dnes, určite je ho stále menej. Ten, ktorý máme, môžeme stále využiť. Ale ako?

xxxxxxxxxxxxx

Reflexia

Reflexia aktuálnych spoločenských tém v cirkevných médiách

Emília Mihočová

Keď premýšľam nad otázkou reflexie aktuálnych spoločenských tém v cirkevných médiách, vraciam sa k slovám Jána Juráša, manažéra Nadácie Výskum rakoviny, ktorý v rozhovore publikovanom v decembrovom čísle eVýchodu poukázal na to, čo mu dnes v cirkvi chýba: „Mrzí ma, že sme sa nedopracovali do pravidelného stavu, keď si široká verejnosť pri riešení závažných spoločenských otázok, problémov, povie: Počkajme, čo na to povie evanjelický farár, dozorca (v obci, meste), evanjelický biskup, dozorca (v štáte, EÚ, vo svete).“

V duchu hlavnej témy marcového čísla Cirkevných listov by sme mohli nadviazať: „Mrzí nás, že sa z cirkevných médií nedozvieme, ako sa k závažným spoločenským otázkam, ktoré sa nás bytostne týkajú, postaví veriaci ľudia (a nemusí ísť výlučne len o najvyšších cirkevných predstaviteľov) ... Zaujímá nás, čo si myslia napr. o tom, že prezident nevymenoval do funkcie generálneho prokurátora, čím je vážne ohrozený právny charakter štátu. Alebo aký je ich názor na zavedenie centralizácie v zásobovaní jedálňami materských škôlok, ktoré navštevujú aj deti z našich rodín. Podporili by intervenciu medzinárodných vojsk v Sýrii, kde zomierajú i kresťania?...“

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

Reflexia

Ecclesia semper reformanda

Redakcia Cirkevných listov sa na tomto mieste vracia k téme minulého čísla a prináša stanovisko biskupa Východného dištriktu ECAV Slavomíra Sabola na anketovú otázku:

Aké miesto má heslo Ecclesia semper reformanda vo Vašom uvažovaní o Evanjelickej a. v. cirkvi na Slovensku? Čo sa (podľa Vás) musí určite zmeniť v našej cirkvi a čo v nej určite (podľa Vás) má zostať nezmenené?

Cirkev vnímam podľa slov svätého Písma ako telo Kristovo (1Kor. 12,27). Telo ako organizmus nie je statické. Vždy v ňom prebiehajú ozdravné obnovujúce procesy. Dej sa však iba tie, ktoré sú prospešné pre celé telo. Ak taký jav v tele nefunguje, je to príznak jeho patologickej zvrátenosti. Preto výrok „Ecclesia semper reformanda“ pozývajúci k neustálej obnove vnímam ako prirodzenú súčasť fungovania cirkvi, a taktiež ako samozrejmý princíp pre moje konanie v nej.

xxxxxxxxxxx

Štúdia

Záhady dvoch veľkomoravských hrobov

Dve možnosti hrobu arcibiskupa Metoda

Igor Kišš

Našu odbornú i čitateľskú verejnosť eminentne zaujíma medzi iným aj otázka, kde a kedy vlastne zomrel veľkomoravský arcibiskup Metod a kde

bol pochovaný? Nie som síce odborný archeológ, som evanjelický teológ, ale keďže sa týmito otázkami už dlhšiu dobu zaoberám, po preštudovaní určitých správ archeológov o výsledkoch doterajších archeologických výskumov, by som chcel v tomto článku krátko informovať, aký je nateraz stav v tomto bádaní.

Kedy arcibiskup Metod zomrel, to vieme. Zomrel tri dni po Kvetnej nedeli dňa 6. apríla 885. O tom nám z Veľkej Moravy vyhnaní Metodovi žiaci, ktorí boli prítomní pri jeho smrti a pohrebe, zachovali dve správy. Tu presne opisujú ako Metod zomieral. Podľa týchto správ chorý Metod už na bohoslužbách na Kvetnú nedeľu 885 predpovedal, že o tri dni zomrie. Tak sa vraj aj naozaj stalo. Podľa dvoch zachovalých správ očitých svedkov bol potom pochovaný priamo v hlavnom veľkomoravskom chráme vľavo za oltárom svätej Bohorodičky.

Problém je v tom, že takéto hlavné veľkomoravské svätyne boli dve. Žiaľ, ani jedna správa očitých svedkov nehovorí, v ktorej z nich dvoch je tento Metodov hrob.

xxxxxxxxxx

Dianie

Spomienka na Jána Milana Petríka
Sidonia Horňanová

18. januára 2013 si cirkevná verejnosť pripomenula 30. výročie smrti teologického profesora na Slovenskej evanjelickej bohosloveckej fakulte (SEBF) v Bratislave, duchovného pastiera Evanjelického cirkevného zboru v Modre-Kráľovej ako aj redaktora Cirkevných listov. Po maturite na Hodžovom štátnom reálnom gymnáziu v Lipt. Mikuláši študoval na Teologickej vysokej škole ev. a. v. cirkvi v Bratislave. Vysvätený za evanjelického kňaza bol v Prešove 29. 6. 1934. V rokoch 1934 – 1936 študoval na Protestantskej teologickej fakulte v Paríži a v Sorbone, keď bol vyslaný do Francúzska ako misijný farár slovenských evanjelikov. Od 1. 10. 1937 začal pôsobiť na SEBF najprv ako asistent, neskôr ako docent, profesor praktickej teológie a tiež ako dekan (1969 – 1972). Bol jedným z prvých troch doktorov evanjelickej teológie (1941).

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

Recenzia

Milan Žitný: SEVERSKÉ LITERATÚRY V SLOVENSKEJ KULTÚRE. Bratislava: Ústav svetovej literatúry SAV, 2012, 247 strán
Peter Gažík

Monografia PhDr. Milana Žitného, CSc. je obsahom i formou fundovaným dielom. Zahŕňa prehľad vedeckých štúdií o dejinách severských literatúr a ich recepcie na Slovensku. Autor je erudovaným filológom a literárnym vedcom. Po absolvovaní nordistiky a germanistiky na Filozofickej fakulte UK v Bratislave (1972) dosiaľ pracuje v Ústave svetovej literatúry SAV a súčasne prednáša na Pedagogickej fakulte UK. V rokoch 1995 - 2003 pôsobil na Univerzite v Kolíne nad Rýnom. Milan Žitný patrí k našim najpoprednejším znalcom severských jazykov a literárnych dejín škandinávskych krajín. S prehľadom sa orientuje aj v medziliterárnych kontextoch, ktoré presahujú úzky rámec národných

pohľadov na danú problematiku. Do jeho tvorivého záberu patria preklady diel najvýznamnejších severských autorov 19. a 20. storočia prevažne z dánčiny a švédčiny (Hans Christian Andersen, Sören Kierkegaard, Björnsterne Björnson, Henrik Ibsen. August Strindberg, Ingmar Bergman a ďalší). Taktiež prekladá diela z nemeckej beletrie a filozofie.

xxxxxxxxx

Z archívu

Našu evanj. verejnosť slovenskú pohýbalo v najnovších časoch volanie po nových časopisoch. Domáha sa ich Ján Ďurovič na poslednej pastorálnej konferencii v Modre, ich potrebu dokazuje dr. Lad. Jurkovič v 19. čísle Cirkevných Listov. – Pri rozličnosti náhľadov na túto vec verejná mienka – či už je za, či je proti – v jednom bode sa jednoducho shoduje: „Nemáme potrebných peňazí, a preto z nového časopisu ťažko bude niečo.“

Otázkou touto zaoberala sa aj správa Spolku Transocius vo svojom poslednom zasadnutí dňa 14. novembra t. r. – Splnomocnila ma oznámiť evanj. slovenskej verejnosti, že Spolok Transocius za svoju tradičnú povinnosť si bude pokladať financovať nový evnj. časopis. – Nebojí sa ani nových finančných obetí, lebo mu vždy bolo programom: pestovať evanjelickú slovenskú literatúru. Pravda, očakávame od evanj. verejnosti, že nás bude podporovať aj v ostatných našich podujatiach. Inými slovami: dá nám zarobiť pri iných vydaniach, podnikoch, aby sme na časopisectvo mali z čoho – doplácať. Iniciátorov a propagátorov myšlienky prosím, aby nám podali v najkratšom čase ideový a osobný program. V takýchto veciach málo čo sa dá urobiť konferenciami, schôdzkami, výbormi; načím postaviť našu verejnosť pred hotový skutok, - a Pán dá svojho požehnania.

V Porúbke, 18. nov. 1929.

Ľudevít Šenšel, predseda správy Spolku Transocius

Cirkevné listy, číslo 21-22, 1929, str. 356

(Text je prebraný v pôvodnej dobovej gramatike.)